

Stockholm 2023-05-30

Remissvar

Svenska Stadsnätetsföreningen

Remissinstans nummer 56.

Handläggare Camilla Jönsson

Tel 08 214 930

Camilla.jonsson@stadsnatsforeningen.se

Finansdepartementet

Dnr: Fi2023/00171

fi.remissvar@regeringskansliet.se

agata.uhlhorn@regeringskansliet.se.

Remissvar gällande Europeiska kommissionens förslag till förordning om gigabit infrastruktur KOM(2023)94

Svenska Stadsnätetsföreningen är en bransch- och intresseorganisation som representerar stadsnät i närmare 200 kommuner och 125 leverantörer av tjänster och utrustning inom bredbandsområdet. Föreningen företräder därmed en absolut majoritet av de aktörer som aktivt investerar i ny modern infrastruktur för bredband i Sverige.

Stadsnätetsföreningen verkar för öppna stadsnät, en modell som har varit mycket framgångsrik. I de öppna näten kan operatörer och tjänsteleverantörer utan egen bredbandsinfrastruktur hyra in sig och på så sätt nå ut med sitt tjänsteutbud. Det innebär att aktörer som historiskt inte varit inne i telekomsektorn har en låg inträdeströskel för att erbjuda sina tjänster till allmänheten/näringslivet. Modellen öppna nät innebär att stadsnätet bär ansvaret för det öppna nätet och ska säkerställa att lika och icke-diskriminerande villkor efterlevs samt ska säkerställa god konkurrens i nätet. Svenska Stadsnätetsföreningens vision är: Stadsnätets gemensamma infrastruktur möjliggör ett tryggt digitaliserat Sverige för allt och alla.

Stadsnätetsföreningen tackar för möjligheten att få svara på remissen.

Bakgrund

Förordningen innebär en revidering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation. Den syftar till att stimulera en mer kostnadseffektiv och snabb utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet som är nödvändig för att möta EU:s ökade behov av konnektivitet. Förordningen kommer att ersätta utbyggnadsdirektivet.

EU:s mål är att alla hushåll i EU ska ha gigabituppkoppling och alla befolkade områden ska ha 5G-täckning eftersom elektroniska kommunikationsnät med mycket hög kapacitet har en viktig roll för samhället såsom digitaliseringens möjligheter, EU:s konkurrenskraft och den gröna omställningen.

Det är bra att kommissionens mål är att skapa enhetligt regelverk för snabbare bredbandsutbyggnad inom EU. Men Stadsnätetsföreningen anser att ett direktiv hade varit att önska. Det är viktigt att förordningen utformas så att den är proportionerlig, rättssäker och tar höjd för medlemsländernas olika förutsättningar.

Yttrandet

Artikel 3 - Tillträde till befintlig fysisk infrastruktur

Enligt förordningen ska nätoperatörer eller offentliga myndigheter som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till dess fysiska infrastruktur enligt rättvisa och rimliga villkor, inklusive prisvillkor, i syfte att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation eller tillhörande faciliteter.

Nätoperatörer och offentliga myndigheter som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur får vägra tillträde till specifik fysisk infrastruktur på grundval av ett eller flera villkor. Bland annat enligt:

Punkt 3 g. Tillgången till genomförbara alternativa metoder för tillträde till elektroniska kommunikationsnät i grossistledet som tillhandahålls av samma nätoperatör och som är lämpliga för tillhandahållandet av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation, under förutsättning att sådant tillträde erbjuds på rättvisa och rimliga villkor.

Stadsnätsföreningen anser att det är bra att förordningen främjar en gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur. För nätoperatörer som kan erbjuda alternativa metoder för tillträde till elektroniska kommunikationsnät i grossistledet, som lägst på svartfibernivå, ska tillträde till fysisk infrastruktur inte vara ett alternativ. Denna punkt för rätten att neka tillträde finns redan idag i direktivet som denna förordning uppdaterar och är av central betydelse för nätoperatörer, i vårt fall för stadsnäten.

Grossistprodukter såsom exempelvis svartfiber är också ett sätt att främja en gemensam användning av infrastrukturen. I Sverige säljs svartfiber på en konkurrensutsatt marknad och operatörer hyr svartfiber för exempelvis 5G utbyggnaden och tillgängligheten av svartfiber är hög. Stadsnätsföreningen vill betona att förordningen måste ta hänsyn till konkurrensen på marknaden och säkerställa att ersättning för och tillträde till svartfiber och fysisk infrastruktur sker på likvärdiga och marknadsmässiga villkor för alla.

Stadsnätsföreningen understryker vikten av att det bara är när det inte finns alternativa metoder för tillträde som tillträde till den fysiska infrastrukturen enligt förordningen blir aktuellt.

Artikel 4 - Öppenhet avseende fysisk infrastruktur

Artikel 4 föreskriver att nätoperatörer samt offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur ska tillhandahålla minimiinformation om befintlig fysisk infrastruktur, inklusive georeferering via SIP i elektroniskt format. Georeferering via SIP i elektroniskt format innebär att information om fibernät och annan infrastruktur lagras och tillhandahålls i en öppen databas som innehåller geografisk information. Varje datamängd är kopplad till en specifik plats, vilket gör det möjligt att visualisera informationen på en karta. Det blir enklare att planera och bygga nya fibernät, eftersom man kan se var befintlig digital infrastruktur finns och var det finns utrymme för utbyggnad. Argumenten är att öka transparensen och effektiviteten i bredbandsutbyggnaden samt ge ökad tillgänglighet till bredbandsdata för alla intressenter.

Stadsnätsföreningen förstår syftet, men anser att förslaget är förknippat med höga säkerhetsrisker. Den försämrade säkerhetspolitiska situationen i Europa och Sveriges närområde, som Rysslands anfallskrig mot Ukraina, har inneburit att risken för säkerhetshot riktade mot Sverige ökat. Den svenska säkerhetspolisen har identifierat tre sektorer där det

finns skäl att vara särskilt vaksam för att motverka spionage och sabotage och en av dessa är telekomsektorn. Ett angrepp skulle kunna orsaka stor skada för Sverige och även för övriga Europa. Det finns alltså anledning till stor försiktighet och vaksamhet inom vår sektor. Detta innebär ökad försiktighet med vilken information som ska göras offentlig, på vilket sätt och till vem.

Enligt förordningen ska basinformation finnas i databasen. Men detaljerade nätuppgifter om geografiska placeringar av nätets noder, kopplingskåp, brunnar etc. kommer för många nätoperatörer att ses som en säkerhetsrisk och är i många fall kopplat till sekretess. Stadsnätsföreningen anser att en databas med information om infrastruktur med hög överföringskapacitet är en säkerhetsrisk. En databas innehållande miniinformation från många nätoperatörer innebär att det samlat finns känslig information om infrastrukturen med hög överföringskapacitet. Man måste säkerställa att informationen inte kommer i orätta händer.

Stadsnätsföreningen anser att Sverige bör fortsatt ha Ledningskollen som informationspunkt. Ledningskollen är en gratis webbtjänst som används för att få reda på var ledningar och annan infrastruktur finns, vilket innebär att man kan skydda ledningar mot avgrävningar. Ledningskollen används också för att förenkla och samordna grävarbeten enligt nuvarande utbyggnadslagen.

Ledningskollen underlättar kommunikation mellan nätoperatörer och operatörer. Av säkerhets- och sekretessskäl finns inte information om exakt placering av ledningar samlad i Ledningskollen utan informationen gällande ledningarnas läge finns i form av intresseområden och kilometerrutor. Systemet vet bara vilka nätoperatörer som har nät i det område som operatören har intresse av och ger därefter kontaktuppgifter till aktuella nätoperatörer. Det är bra, och det är bättre utifrån ett säkerhetsperspektiv att varje nätoperatör handhar sina egna detaljer och specifikationer om sin infrastruktur. Operatören måste kontakta nätoperatören för att få ta del av aktuell ledningsanvisning, då får nätoperatören del av de uppgifter denne ska ha och det blir en affärsuppgörelse med möjlighet att vid behov åberopa sekretess.

Stadsnätsföreningen anser att även Ledningskollen behöver bli säkrare. Exempelvis behöver användare av Ledningskollen identifieras för att vara säkra på vem och vilka som får tillgång till nätoperatörens ledningsanvisningar.

Artikel 6 - Öppenhet om planerade bygg- och anläggningsprojekt

I artikel 6 föreskrivs rätten till tillgång till minimiinformation för alla (offentliga och privata) planerade bygg- och anläggningsprojekt som genomförs av nätoperatörer via SIP i elektroniskt format, inklusive georeferering. Tillträdet kan begränsas av skäl som rör nadsäkerhet, nationell säkerhet eller affärshemligheter. Öppenhetskravet gäller inte under vissa omständigheter, t.ex. vid en nödsituation eller på grund av skäl som rör nationell säkerhet.

Stadsnätsföreningen anser att det är bra med förordningens syfte att få till förenklade och digitaliserade tillståndsförfaranden som ska säkerställa att relevanta aktörer får tillgång till fysisk infrastruktur.

Än en gång vill Stadsnätsföreningen flagga för säkerhetsproblematiken med att samla information om infrastrukturen på ett ställe. Om någon kan samla in all basinformation och den kommer i orätta händer ger den en god bild över hur planer och projekt beträffande infrastrukturen ser ut. Om det finns databaser som kan förmedla kontaktinformation och infrastrukturdetaljerna lokalt hos nätoperatörer eller kommuner blir riskerna lägre. Det viktiga är att den nationella informationspunkten ger operatörer möjlighet att veta vad som är på gång, var det är och vem man ska kontakta. Därefter kan operatörer engagera sig i samordningsmöten, få mer detaljerad information etc. i den kommun som är aktuellt.

Artikel 8 - Fysisk infrastruktur i byggnader och fiberledningar

I artikel 8 finns en skyldighet för medlemsstaterna att anta relevanta nationella standarder, tekniska specifikationer och certifieringsmekanismer. Med dessa certifieringsmekanismer kan företag visa överensstämmelse med dessa standarder, tekniska specifikationer och kvalificera sig för den nu obligatoriska "fiberfärdiga märkningen", som är villkorad av att tillstånd ska utfärdas.

Stadsnätsföreningen anser att det är bra med tekniska specifikationer och att varje medlemsstat ska få handha arbetet med specifikationer och certifiering. I Sverige finns Robust fiber som är ett branschgemensamt koncept med syfte att ge tydlig vägledning till operatörer som vill bygga driftsäkra fibernät. Konceptet Robust fiber, där ett stort antal aktörer inom telekombranschen samt Post- och telestyrelsen ingår, skapades för att hjälpa den som arbetar med att beställa, bygga eller besiktiga fibernät.

Robust fiber har tagit fram anvisningar som beskriver ett antal olika moment inom exempelvis projektering, förläggningsmetoder i olika markförhållanden, materialval, metoder för att bygga robusta noder, samförläggning samt dokumentationsrutiner. Anvisningarna beskriver de minimikrav som ska gälla när man planerar, projekterar, förlägger, dokumenterar och besiktar fibernät. Det finns flera olika anvisningar som tagits fram, en av dem är Anvisningar för Robusta fastighetsnät.

Konceptet erbjuder certifieringar och utbildningsbevis i olika nivåer. Med tanke på det branschinitiativ som redan existerar borde Sverige använda sig av Robust fiber för hitta relevanta nationella standarder, tekniska specifikationer och certifieringsmekanismer som kan användas i samband med fiberfärdiga märkningen.

Artikel 9 - Tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader

I artikel 9 fastställs rätten för leverantörer av allmänna elektroniska kommunikationsnät att terminera sina nät i accesspunkten och få tillträde till befintlig fysisk infrastruktur i byggnader. Det föreskrivs också att tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader kan vägras om tillträde till fiberledningar i byggnader tillhandahålls i enlighet med skyldigheter enligt kodexen eller görs tillgängligt på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor, inklusive pris.

Stadsnätsföreningen anser att det är bra att man i första hand söker tillträde i befintlig infrastruktur och att ett sådant tillträde tillhandahålls på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor. Om ett sådant tillträde inte kan ske är det nödvändigt, såsom föreskrivet, att det finns en rätt för leverantörer till elektroniska kommunikationsnät att få tillträde till den fysiska infrastrukturen i byggnader för att kunna bygga fibernät med hög kapacitet. I annat fall finns det en risk att man har kvar inlåsningseffekter på slutkundsnivå ifall

inte annat tillträde kan ske, samt som att utvecklingen och tillhandahållandet av nya tjänster som kräver hög kapacitet förhindras. Detta speciellt med tanke på den nödvändiga utveckling och tillhandahållande av exempelvis olika IoT-lösningar inom välfärdsområdet.

I förslaget ges Kommissionen möjlighet att utfärda vägledning om tillämpningen av bestämmelserna om tillträde till infrastruktur i byggnader. Detta ska göras i samråd med nationella organ och nära samarbete med BEREC. Stadsnätsföreningen anser att det är viktigt att vägledningar om tillämpningen av artiklarna i förordningen generellt utformas och tar höjd för respektive medlemslands behov och förutsättningar. När det just gäller artikel 9 bör det övervägas om det inte redan i förordningstexten ska anges att det är de nationella regleringsmyndigheterna, dvs PTS i Sverige, som ska hantera frågor kopplade till utbyggnad och tillträde enligt artikeln. Särskilt med beaktande av att punkt 3 i artikel 9 hänvisar till tillträde till fiberledningar enligt Kodexen, där det just är den nationella regleringsmyndigheten som hanterar dessa frågor.

Artikel 10 - Digitalisering

I artikel 10 föreskrivs en enda nationell digital ingångspunkt och tillgång till digitala verktyg, särskilt när det finns mer än ett SIP eller när information finns någon annanstans, vilket gör det möjligt att utöva rättigheter och uppfylla de skyldigheter som fastställs i denna förordning.

Stadsnätsföreningen anser inte att det ska finnas en databas som innehåller basinformation från många aktörer som tillsammans skulle kunna bli en säkerhetsrisk. Stadsnätsföreningen anser att Ledningskollen bör vara den informationspunkt som Sverige bör ha och den bör innehålla basinformation om vilka aktörer som finns i ett specifikt område. Aktuell operatör kan kontakta nätoperatören för att få mer information. Som skrivits tidigare är det dock viktigt att Ledningskollen ökar sin säkerhet och att användarna av Ledningskollen ska vara identifierade för att säkerställa att endast relevant information kommer till rätt person på rätt företag.

Mikael Ek
Vd

Bo Lindberg
Ordf